

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 2 (43)

**СПЕЦВИПУСК
ДО ТИЖНЯ НАУКИ**

Вінниця – 2023

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
ВИПУСК № 2 (43)

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року
Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 10 від 18 травня 2023 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 2(43) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2023. 194с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

<i>Шершун Галина</i> , Екологічні реформи України на шляху до ЄС	5
--	---

НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

<i>Артемчук Валерія</i> , Освітній проект «Еко-халабуди» шляхи реалізації освіти для сталого розвитку в практику роботи закладу дошкільної освіти	6
<i>Кротюк Марія</i> , Фізичне виховання в закладі дошкільної освіти як основа формування здоров'я дітей дошкільного віку	12
<i>Перожиж Зоряна</i> , Моральне виховання дітей дошкільного віку за допомогою гри	15
<i>Рудь Яна</i> , Підготовка дітей дошкільного віку до школи за допомогою НМК «Буду вправним першачком»	17
<i>Балаба Яна</i> , Історичний вектор розвитку морального виховання дітей дошкільного віку	23
<i>Вознюк Віталіна</i> , Роль родини у формуванні особистості дітей раннього та передшкільного віку	27
<i>Гвоздинська Альона</i> , Предметний світ дітей дошкільного віку через призму інноваційних педагогічних технологій	29
<i>Титаренко Катерина</i> , Творчі ігри як засіб соціалізації дітей старшого дошкільного віку	33
<i>Гуменюк Ольга</i> , Розвиток мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку шляхом вивчення англійської мови	36
<i>Заїкіна Наталія</i> , Особливості ігрової діяльності дітей раннього дошкільного віку	39
<i>Камінська Ангеліна, Токар Любов</i> , Особливості виховання патріотизму у дошкільників в світлі сучасності	42
<i>Ключківська Карина</i> , Розвиток дошкільної освіти у педагогічному просторі України	46
<i>Козинець Олена</i> , Зарубіжний досвід дошкільного виховання	49
<i>Крисько Оксана</i> , Впровадження засобів казкотерапії з метою розвитку мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку	52
<i>Кузнєцова Аліна</i> , Організаційно-педагогічні умови формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя	54
<i>Кузьменко Тетяна, Токар Любов</i> , Українська народна іграшка як засіб морального виховання дітей дошкільного віку	56
<i>Купрата Лілія</i> , Розвиток морального виховання дітей дошкільного віку через призму педагогіки Марії Монтессорі	59
<i>Любченко Анна</i> , Особливості спілкування дітей раннього та передшкільного віку у різновікових групах закладів дошкільної освіти	61
<i>Мальченко Марія</i> , Моральне виховання дітей раннього передшкільного віку засобами казки	64
<i>Михальчук Ольга</i> , Становлення і розвиток дошкільної освіти у другій половині XX – початку XXI століття	67
<i>Ольхович Тетяна</i> , Розвиток морального виховання в умовах сучасної дошкільної освіти	70
<i>Погойдаш Вероніка</i> , Сучасні підходи взаємодії дошкільного закладу з родиною	73
<i>Пугаченко Олена</i> , Історичний розвиток гармонійного виховання дітей дошкільного віку	75
<i>Рекута Тетяна</i> , Використання інноваційних педагогічних технологій у логопедичній практиці з дітьми дошкільного віку	79
<i>Скалецька Діана</i> , Засоби масової інформації як фактор впливу на особистість дитини дошкільного віку	81
<i>Чеканцова Зоя</i> , STREAM – освіта дітей дошкільного віку як вектор інтегрованого навчання і виховання	84
<i>Тимошенко Альона</i> , Розвиток естетичного виховання дітей дошкільного віку	87
<i>Мокра Оксана</i> , Адаптація дітей дошкільного віку до навчання в школі шляхом співпраці батьків та закладу дошкільної освіти	89
<i>Федоришин Оксана</i> , Основи економічного виховання дітей дошкільного віку	92
<i>Щербатюк Катерина</i> , Ознайомлення з рідним містом як засіб патріотичного виховання дітей дошкільного віку	94

ПСИХОЛО-ПЕДАГОГІЧНА ЛАБОРАТОРІЯ

<i>Беспечна Анастасія</i> , Національно-патріотичне виховання учнів в системі роботи класного керівника	97
---	----

<i>Дякова Вікторія</i> , Характеристика провідних напрямів формування здорового способу життя школярів у освітньому процесі	100
<i>Зінченко Сніжана</i> , Організація партнерської взаємодії закладів освіти та сім'ї	104
<i>Михальчук Олеся, Мінова Єлизавета</i> , Використання інформаційно-комунікаційних технологій для організації самостійної роботи учнів основної школи в умовах дистанційного навчання	108
<i>Пономаренко Марія, Надкернична Любов</i> , Формування ключових компетентностей молодших школярів в умовах сучасної інноваційної освіти	111
<i>Вацак Крістіна</i> , Криптичне мислення сучасного педагога як складова його професійної компетентності	114
<i>Клименченко Наталія</i> , Комунікативний портрет вчителя	117
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З ІНОЗЕМНИХ МОВ</u>	
<i>Головська Ірина</i> , Використання техніки колажування у підготовці майбутніх вчителів до інтерактивної взаємодії з учнями на уроці іноземної мови	120
<i>Андрусенко Софія</i> , Тестування як ефективний засіб організації контролю вивчення англійської мови	123
<i>Гуркало Владислава</i> , Україномовні еквіваленти англійських фразеологізмів з онімів	126
<i>Кушнір Аліна, Вовк Анастасія</i> , The Beatles: Liverpool Accent	130
<i>Поліщук Інна</i> , Ігри як засіб розвитку фонетичної компетентності учнів молодшого шкільного віку ..	132
<i>Синчук Діана</i> , Робота з пісенним матеріалом на уроках іноземної мови як засіб формуванні граматичної компетентності учнів основної школи	137
<i>Хоменко Юлія</i> , Проблематика перекладу політичних текстів	141
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</u>	
<i>Василевич Інна, Багрій Тетяна</i> , Розвиток професійної компетентності та практична діяльність вчителя української мови та літератури	145
<i>Козяр Міла</i> , Функціональне навантаження назв тварин в українських народних піснях	148
<i>Собчук Вікторія</i> , Особливості проведення уроків зарубіжної літератури з використанням інтерактивних технологій навчання	151
<i>Сілко Діана</i> , Фольклоризм української літератури як дескриптивний код	154
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Фольклорні образи та мотиви у творчості Тараса Шевченка	157
<i>Яременко Ярослава</i> , Образний світ поеми Максима Рильського «Мандрівка в молодість»	161
<u>НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</u>	
<i>Любчик Катерина</i> , Феномен і культурологічна місія проекту «musica sacra ukraine: партесний вимір»	163
<i>Гончар Тетяна, Чорна Наталія</i> , Організація театралізованої діяльності на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО: вітчизняний та зарубіжний досвід	165
<i>Вилко Дарія</i> , Моделювання проблемних ситуацій як ефективний засіб розвитку пізнавальної активності учнів на уроках музичного мистецтва	169
<i>Чеховська Дарина</i> , Педагогічні засади розвитку мотиваційної сфери особистості музично-обдарованих учнів	172
<u>НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ</u>	
<i>Кальніченко Наталія</i> , Особливості викладання методики трудового навчання у студентів педагогічного коледжу з урахуванням вимог НУШ	174
<i>Валевська Ольга</i> , Підходи та стратегії навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти зрівняння методик вітчизняних та зарубіжних дослідників	176
<i>Юртин Вікторія</i> , Підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивної освіти	180
<u>ВІДОМІ ІМЕНА</u>	
<i>Козлова Олена</i> , Тема: «Богдан Хмельницький, як політик і людина», практичне заняття	182
<i>Яковенко Тетяна, Форостяна Катерина</i> , Михайло Драї-Хмара як представник українського неокласицизму	186
<i>Цимбал Тетяна</i> , Педагогічна система М. Монтессорі	189
<i>Вимоги до підготовки науково-методичних статей збірника «вісник науково-методичних досліджень» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу</i>	193

групах вихователів здебільшого показує способи виконання за зразком, то у старшій групі демонстрація все більше поступається місцем самостійному виконанню роботи за заданими умовами. Участь дошкільників у економічних іграх «Економічний господар», «Виробник–товар», «Овочевий магазин», «Магазин кондитерських виробів» дає можливість дітям оволодівати елементарними економічними, практичними навичками (отримання товару, купівля–продаж, маніпулювання грошима) [3, с.18].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, вмиле використання доцільних

форм і методів сприяє результативності економічного виховання дошкільників, яке спрямоване на вироблення у них бережливого ставлення до суспільної власності, умінь застосовувати набуті економічні знання у повсякденному житті й діяльності, раціонально використовувати матеріальні і духовні цінності, на виховання таких моральних якостей як відповідальність, діловитість, працьовитість, підприємливість. У процесі економічного виховання формується економічна і правова культура, завдяки якій дошкільники можуть адаптуватися в нових умовах суспільного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гладій С. Економіка і дошкільник. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2016. № 10. С. 79–86.
2. Григоренко Г., Жадан Р. Виховуємо бережливості. Дошкільне виховання. 2009. № 12. С. 8–11.
3. Жадан Р. П., Григоренко Г. І. Особливості економічного виховання дітей старшого дошкільного віку. Економіка в школах України. 2011. № 6. С. 17–19.
4. Свердлова І. Формування економічної досвідченості дошкільників засобами гри. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2017. № 1. С. 54–64.
5. Черешнюк О., Артоуз О., Кирган В. Економіка для дошкільників. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2016. № 3. С. 8–14.
6. Чорна С. Цікава економіка. Формування економічної компетенції старших дошкільнят у сюжетно-рольових творчих іграх. Палітра педагога. 2015. № 5. С. 6–10.
7. Шило Ю. В. Економічні перлини для маленької дитини (формування економічної культури дошкільників середнього віку). Дошкільний навчальний заклад. 2017. № 6/7. С. 8–124.

Стаття надійшла до редакції
19 січня 2023

ОЗНАЙОМЛЕННЯ З РІДНИМ МІСТОМ ЯК ЗАСІБ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 373.2.015.31:172.15:908

ЩЕРБАТЮК КАТЕРИНА

студентка заочного відділення Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Abstract. The article highlights the peculiarities of familiarization with the native city as a means of patriotic education of preschool children, reveals the basic principles of moral and patriotic education of preschoolers, analyzes the thematic blocks of the educator's work with children on familiarization with the native city.

Key words: patriotic consciousness, love for the Motherland, moral and patriotic upbringing, familiarization with the native city.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми обумовлена необхідністю виховання патріотизму, починаючи з дошкільного віку. В цей період відбувається формування культурно-ціннісних орієнтацій духовно-етичної основи особистості дитини, розвиток її емоцій, відчуттів, мислення, механізмів соціальної адаптації в суспільстві, починається процес національно-

культурної самоідентифікації, усвідомлення себе в навколишньому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні багато авторів прямо і опосередковано розглядають визначення сутності таких понять, як "патріотична свідомість", "любов до Батьківщини" в контексті дослідження патріотичного виховання. Даній проблематиці присвячені фундаментальні

праці вчених-філософів В. Бичка, О. Забужка, І. Надольного, І. Стогнія, В. Шинкарука тощо. Психологічну складову патріотизму досліджують у своїх наукових працях сучасні психологи: І. Бех, А. Богуш, М. Боришевський, В. Котирло. Питання формування військового патріотизму певною мірою розглянуто в роботах А. Абрамова, В. Баранівського, В. Лутовінова, В. Осьодла, В. Стасюка, Ю. Красильника [1, с.59–63].

Мета статті: виявити основні засади морально-патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під час виховання у дітей дошкільного віку любові до Батьківщини потрібно розпочинати виховувати любов до рідного міста. Успішний розвиток дошкільнят при ознайомленні з рідним містом можливий лише за умови їх активної взаємодії з оточуючим світом емоційно-практичним шляхом, тобто через гру, предметну діяльність, спілкування, працю, навчання, різні види діяльності, властиві дошкільному віку [2, с.12–23].

Необхідно зазначити, що морально-патріотичне виховання дошкільнят на краєзнавчому матеріалі ґрунтується на таких засадах: ознайомлення дошкільнят з рідним містом повинно природно «входити» в цілісний освітній процес, що будується на фоні краєзнавчого матеріалу; введення краєзнавчого матеріалу в роботу з дітьми з врахуванням принципу поступового переходу від більш близького дитині, особистісно-значущого, до більш віддаленого від дитини – культурно-історичних фактів; формування особистісного ставлення до фактів, подій, явищ у житті міста, створення умов для активного залучення дітей до соціальної дійсності, підвищення особистісної значущості для них того, що відбувається навкруги; розвиток музейної педагогіки, що надає можливість дитині налагодити діалог з культурним надбанням минушини та сьогодення; здійснення діяльнісного підходу до залучення дітей до історії, культури, природи рідного міста, тобто вибір самими дітьми тієї діяльності, в якій вони хотіли б відобразити свої почуття, уявлення про побачене та почуте (творча гра, придумування оповідань, виготовлення поробок, придумування загадок, аплікація, ліплення, малювання, проведення екскурсій, участь у благоустрої території, охороні природи і т. п.); залучення дітей до участі в міських святах з тим, щоб вони могли долучитися до атмосфери загальної радості та піднесеного настрою. Познайтися із жителями рідного міста – носіями соціокультурних

традицій в народних ремеслах, танцях, піснях; вибір методів ознайомлення дітей з рідним містом, що перш за все підвищують їх пізнавальну та емоційну активність; створення відповідного розвивального середовища в групі та дошкільному закладі, яке б сприяло розвитку особистості дитини на основі народної культури з опорою на краєзнавчий матеріал (міні-музей народного побуту, предмети народного ужиткового мистецтва, фольклор, музика тощо), і яке б дозволило забезпечити потребу в пізнанні його за законами добра та краси [3, с.24–36].

Організація роботи з батьками під девізом: їх знання та любов до рідного міста повинні передаватися дітям.

Ознайомлення дошкільнят із рідним містом може стати тією основою, навколо якої інтегруються всі види дитячої діяльності.

Одним із варіантів реалізації принципу інтеграції в роботі з дошкільнятами є організація педагогічного процесу на основі тематичного планування.

Такий підхід дає можливість бачити різні аспекти явищ: соціальні, морально-етичні, природні, художньо-етичні та ін. Крім того, «занурення» в ту або іншу тему, яку одночасно вивчають діти різного віку, дозволяє об'єднати їх спільними почуттями, переживаннями при проведенні спільних свят, вечорів відпочинку, виставок. При цьому старші можуть поділитися з меншими досвідом, підготувати матеріали, необхідні для власної діяльності та для малят. Зробити подарунки малятам.

Дуже ефективною формою може стати і такий вид діяльності як дитячі «погостини», коли старші діти готують для менших концерт, виставу тощо, і запрошують менших до себе в гості. Малята також готують невеликий концерт для старших і йдуть в групу, де перебувають діти старшого дошкільного віку. Вихователі в кінці організовують спільні ігри дітей. Так створюється дитяче співтовариство.

Загальновідомо, що досить складним в роботі по ознайомленню з рідним містом, особливо з його історією та визначними місцями, є складання розповіді для дошкільнят. При цьому необхідно пам'ятати наступне: супроводжувати розповідь наочними матеріалами: фотографіями, репродукціями, слайдами, схемами, малюнками та ін.; звертатись до дітей із запитаннями в ході розповіді, щоб активізувати їх увагу, викликати бажання щось дізнатися самостійно, спробувати про щось здогадатися, запитати. Спонукаючи мислення

дітей проблемними запитаннями: «Як видумаєте, чому саме на цьому місці люди вирішили побудувати місто? Звідки така назва? Що вона може означати?»; не називати дат: вони утруднюють сприйняття матеріалу. Використовувати такі вирази: «Це було дуже давно, коли ваші бабусі та дідусі були такими ж маленькими, як ви» або «Це було дуже-дуже-дуже давно, коли ваших мам, тат, бабусь та дідусів ще не було на світі»; використовувати доступну дітям лексику, пояснювати значення незнайомих слів, не вживати спеціальної термінології, не перевантажувати розповідь складними граматичними конструкціями [4, с.12–13].

Можливі наступні тематичні блоки роботи вихователя з дітьми по ознайомленню з рідним містом:

1. Історія міста. Назва. Чому тут виникло поселення людей?
2. Найбільша площа. Моя вулиця. На якій вулиці розташований мій дитячий садок? Вулиці нашого міста.
3. Визначні місця нашого міста. Пам'ятники, будівлі, музеї, театри.
4. Праця дорослих. Підприємства нашого міста. Чим прославлене місто.
5. Герб міста. Які символи на ньому зображені. Як вони пов'язані з історією та працею людей в нашому місті.
6. Видатні люди рідного міста. Чиїми іменами названі вулиці, школи, підприємства. Чому? Які люди прославили наш край?
7. Природа рідного міста. Які дерева, квіти прикрашають вулиці міста. Яких рослин найбільше. Як називається ріка, на березі якої розташоване місто. Які корисні копалини є в нашому краї, місті.
8. Культура рідного міста. Які музеї, театри, бібліотеки є в місті. Навчальні заклади, школи, дитячі садки.

9. Культура поведінки в рідному місті. Як поводити себе на вулиці, в транспорті, музеї, театрі, на прогулянці, на загальноміських святах.

10. Відпочинок у нашому місті. Де люблять відпочивати жителі рідного міста. Які є традиції, свята. День міста.

11. Захисники нашого міста. Хто слідкує за спокоєм, добробутом людей у місті. Хто допомагає людям в надзвичайних ситуаціях. Хто такі ветерани. Як в нашому місті святкують День Перемоги [5, с.12–43].

Тематичні блоки можуть інтегруватися з будь-яким етапом пізнання дитиною рідного міста, збагачуючи життєвий досвід дитини.

Кожен момент ознайомлення дошкільнят з рідним містом повинен бути пронизаний вихованням поваги до людини-трудівника, захисника міста, гідного громадянина. Завдання залучення дітей до життя міста, його історії, культури, природи найбільш ефективно вирішується тоді, коли на заняттях встановлюється зв'язок поколінь та пізнання найближчого оточення обов'язково пов'язується з культурними традиціями минулого.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Ефективність морально-патріотичного виховання досягається тоді, коли педагогічна діяльність характеризується цілісністю і включає відбір краєзнавчого змісту в відповідності з метою розвитку дитини, її віковим особливостям та інтересам; збагачення розвивального середовища матеріалами про рідне місто (дидактичні ігри, посібники, предмети мистецтва, продукти дитячої творчості та інше), узгодженість тематики занять по ознайомленню з рідним містом з тематикою інших занять, з іграми дітей. Створення умов для самостійної та спільної з дорослими роботи з краєзнавчим матеріалом; забезпечення соціально-емоційного благополуччя дитини, діагностика змін в її розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Гасанов З.Т. Цілі, завдання та принципи патріотичного виховання. *Педагогіка*. 2005. № 6. С. 59 – 63.
2. Дошкільникам про захисників батьківщини / Під. ред. Кондрикинской Л. А. М., 2016. С.12 – 23.
3. Скрипченко О.В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб./ О.В.Скрипченко, Л.В.Долинська, З.В.Огороднійчук та ін. К., Вища школа 2011. С. 24–36.
4. Якубенко В. Від народознавства – до свідомого патріотизму// Дошкільне виховання. 2019. №8. С. 12–13.
5. Як навчити дітей любити Батьківщину / Антонов Ю. Є., Левіна Л. У., Розова Про. У. та інших. М., 2015. С. 12–43.

*Стаття надійшла до редакції
06 квітня 2023*